

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально-науковий інститут бізнесу і менеджменту

Кафедра організації виробництва, бізнесу та менеджменту

СТОЛЕНКО НАТАЛІЯ АНАТОЛІЇВНА

УДК 338.43:633.15

**Реферат
дипломної магістерської роботи**

**НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА
КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО У ПП «АГРОПРОГРЕС»
КЕГИЧІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

*спеціальність 073 «Менеджмент»
(освітньо-професійна програма «Менеджмент і адміністрування»)*

**Науковий керівник: доктор
економічних наук, професор
Потишняк Олена Миколаївна**

Харків – 2018 р.

Дипломна магістерська робота є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

доктор економічних наук,
професор,
Потишняк Олена Миколаївна,
Харківський національний
технічний університет сільського
господарства імені Петра
Василенка,
професор кафедри організації
виробництва, бізнесу та
менеджменту.

Захист відбудеться 20 лютого 2018 р. на засіданні
Державної екзаменаційної комісії у ХНТУСГ за адресою:
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44, ауд. 105

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Актуальність теми. Кукурудза на зерно у XXI столітті серед інших зернових культур вийшла на перше місце у світі за показниками урожайності та валових зборів. Стрімкі темпи росту виробництва даної культури обумовлені, головним чином, термічним потенціалом, а також високими харчовими, технічними та кормовими якостями її рослин, що і забезпечує їй найвищу продуктивність порівняно з іншими зерновими.

Для більшості українських сільськогосподарських товаровиробників кукурудза є традиційною культурою, яка посідає суттєве місце в структурі виробництва зернових. Вже більше десяти років поспіль вітчизняним аграріям вдається зібрати понад 3,5 млн. т зерна кукурудзи. Вона є однією з найбільш високопродуктивних злакових культур універсального призначення, яку вирощують для продовольчого, кормового і технічного використання. Необхідно відмітити агротехнічне значення кукурудзи, як просапної культури, яка є хорошим попередником під ярі культури завдяки тому, що залишає ґрунт збагачений органічними рештками та чистим від бур'янів. Кукурудза за площами посівів у світі посідає третє місце після пшениці і рису, а у групі зернофуражних культур – перше. Зростання світового виробництва та споживання кукурудзи за останні десять років зросло майже на третину. Загальна тенденція до зростання споживання кукурудзи спостерігається вже не одне десятиріччя, а за останні 30 років споживання зерна даної культури виросло більше ніж удвічі.

Науково-теоретичні і практичні аспекти підвищення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно досліджували такі вчені: Амбросов В.Я., Андрійчук В.Г., Бойко В.І., Бондаренко А.С., Вашенко І.В., Галунка С.С., Голомша Н.Є., Дементьєва О.І., Дончевська Р.С., Ільчук М.М., Мазнев Г.Є., Малік М.Й., Мармуль Л.О., Колодійчук В.А., Малярчук М.П., Нікішина О.В., Ревтьо О.Я., Росляков А.А., Саблук П.Т., Сікало М.В., Шинкаренко В.Г. Шпичак О.М. та

інші. В той же час, актуальність теми обумовлена проблемою підвищення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно, яке зумовлено потребою впровадження інноваційних агротехнологій її вирощування, з урахуванням ресурсного потенціалу, особливостей та умов і потребує подальших наукових досліджень.

Мета досліджень дипломної магістерської роботи полягає у визначенні напрямів підвищення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно у ПП «Агропрогрес» Кегичівського району Харківської області.

Для досягнення поставленої мети були поставлені та вирішені наступні **завдання**:

- вивчення теоретичних підходів до визначення категорії поняття «економічна ефективність»;

- виявлення новітніх тенденцій та перспектив розвитку ринку зерна кукурудзи в Україні та світі;

- встановлення організаційно-економічних аспектів підвищення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно;

- надання природно-кліматичної та організаційно-економічної характеристики ПП «Агропрогрес»;

- проведення операційного аналізу та аналізу фінансових результатів діяльності ПП «Агропрогрес»;

- здійснення оцінки економічної ефективності галузі рослинництва на підприємстві;

- впровадження інноваційної агротехнології вирощування кукурудзи на зерно в технологічному процесі;

- здійснення комплексної оцінки економічної ефективності впровадження технології вирощування кукурудзи на зерно;

- обґрунтування шляхів раціоналізації витрат і підвищення рівня ефективності виробництва кукурудзи на зерно.

Об'єктом дослідження є забезпечення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно у ПП «Агропрогрес» Кегичівського району Харківської області.

Предметом дослідження є теоретичні, аналітико-дослідницькі та проектно-рекомендаційні аспекти проблеми забезпечення ефективності виробництва кукурудзи на зерно.

Методи дослідження включають комплексне поєднання абстрактно-логічних, економічно-статистичних методів при оцінці результатів господарської діяльності підприємства, а також теоретичні аспекти забезпечення ефективності виробництва кукурудзи на зерно. В процесі дослідження використовувались такі методи: абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення, розробка шляхів забезпечення ефективності виробництва продукції підприємства, формулювання висновків); розрахунково-конструктивний (розрахунок натуральних і вартісних показників); статистико-економічний (оцінка тенденцій та перспектив розвитку ринку зерна); графічний (наочного зображення безбиткового обсягу виробництва кукурудзи на зерно) та ін. Достовірність отриманих результатів, висновків і пропозицій підтверджується розрахунками, застосуванням достатньої кількості фактичного матеріалу.

Інформаційна база досліджень: спеціальна економічна література, звіти Державної служби статистики України, нормативно-правові акти України, річна та фінансова звітність СТОВ «Золоті Пруди», матеріали періодичних наукових видань, довідково-інформаційні матеріали, монографії.

Наукова новизна одержаних результатів дипломної магістерської роботи полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні та прикладному опрацюванні напрямів підвищення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно. А саме:

удосконалено:

– визначення заходів із підвищення економічної ефективності шляхом обґрунтування управлінського рішення щодо необхідності впровадження в технологічному процесі інноваційної агротехнології вирощування кукурудзи на зерно.

набуло подальшого розвитку:

– теоретико-методичний підхід визначення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно з урахуванням впливу організаційно-економічного аспекту;

– виявлення основних шляхів раціоналізації витрат та підвищення рівня ефективності виробництва кукурудзи на зерно за допомогою інструменту визначення граничного обсягу реалізації.

Практичне значення одержаних результатів.

Дипломна магістерська робота виконана на фактичних матеріалах та на замовлення ПП «Агропрогрес» Кегичівського району Харківської області. Висновки та пропозиції, спрямовані на забезпечення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно на основі впровадження інноваційної агротехнології.

Апробація результатів дослідження.

Результати досліджень є основою для прийняття конкретних управлінських рішень щодо забезпечення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно. Основні положення, найважливіші результати дослідження, висновки та пропозиції автор дипломної магістерської роботи доповіла на XIII-му Міжнародному форумі молоді «Молодежь и сельскохозяйственная техника в XXI веке» (6-7 квітня 2017 року), на VII-й Міжнародній науково-практичній конференції «Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи» (7-8 квітня 2016 року), на VIII-й Міжнародній науково-практичній конференції «Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи» (7 квітня 2017 року), а також на International Scientific Conference «The Modern Trends in the Development of Business Social Responsibility: Conference Proceedings», Lisbon, Portugal: Baltija Publishing (May 19 th, 2017). Результати досліджень опубліковані у Віснику СНТ ННІ бізнесу і менеджменту ХНТУСГ у 2015 році, Вип. 1, у 2016 році, Вип. 1(3), у 2017 році, Вип. 1, в матеріалах VII-го Міжнародної науково-практичної конференції «Ринкова трансформація економіки:

стан, проблеми, перспективи» (7-8 квітня 2016 року), в матеріалах VIII-го Міжнародної науково-практичної конференції «Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи» (7 квітня 2017 року), в матеріалах XIII-го Міжнародного форуму молоді «Молодежь и сельскохозяйственная техника в XXI веке» (6-7 квітня 2017 року) та в матеріалах International Scientific Conference «The Modern Trends in the Development of Business Social Responsibility: Conference Proceedings», Lisbon, Portugal: Baltija Publishing (May 19 th, 2017).

Структура та обсяг роботи. Дипломна магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Вона виконана на 116 сторінках комп'ютерного тексту, містить 28 таблиць та 6 рисунків. Список використаних джерел налічує 89 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретико-методичні засади підвищення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно» розглянуто: теоретичні підходи до визначення категорії поняття «економічна ефективність»; новітні тенденції та перспективи розвитку ринку зерна кукурудзи в Україні та світі; організаційно-економічні аспекти підвищення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно.

У другому розділі «Організаційно-економічна характеристика та комплексний аналіз виробничо-господарської діяльності ПП «Агропрогрес» розглянуто: природно-кліматична та організаційно-економічна характеристика ПП «Агропрогрес»; операційний аналіз та аналіз фінансових результатів діяльності ПП «Агропрогрес»; оцінка економічної ефективності галузі рослинництва на підприємстві.

У третьому розділі «Інноваційні заходи направлені на підвищення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно у ПП «Агропрогрес» Кегичівського району Харківської області» розглянуто: впровадження інноваційної агротехнології вирощування кукурудзи на зерно в технологічному процесі; комплексна оцінка економічної ефективності впровадження технології вирощування кукурудзи на зерно; обґрунтування шляхів раціоналізації витрат і підвищення рівня ефективності виробництва кукурудзи на зерно.

ВИСНОВКИ

У дипломній магістерській роботі здійснено теоретико-методичне узагальнення аспектів та запропоновані науково-практичні рекомендації направлені на підвищення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно у ПП «Агропрогрес» Кегичівського району Харківської області. За результатами дослідження зроблені наступні висновки теоретичного, методичного та прикладного характеру:

1. Кукурудза на зерно займає провідне місце в структурі виробництва зернових і є традиційною сільськогосподарською культурою в Україні. Вона є однією з найбільш високопродуктивних злакових культур універсального призначення, яку вирощують для продовольчого, кормового і технічного використання. Із загального валового світового виробництва зерна кукурудзи на продовольчі цілі використовуються близько 15-20 %, на технічні 15-20 % та 60-65 % на корм худобі. З кукурудзи виготовляють понад 300 різних виробів, значна частина яких, у свою чергу, є сировиною для іншої продукції.

2. Економічна ефективність сільськогосподарського виробництва означає одержання максимальної кількості продукції з одного гектара земельної площі при найменших затратах праці і коштів на виробництво одиниці продукції. На сучасному етапі розвитку сільського господарства ставиться завдання впровадження у виробництво прогресивних

інноваційних технологій вирощування сільськогосподарських культур, які б забезпечували при мінімальних затратах енергоресурсів високу їх прибутковість і низьку собівартість. Ефективність виробництва кукурудзи на зерно в ринкових умовах забезпечується за рахунок збільшення урожайності, поліпшення її якості, зниження собівартості і на цій основі отримання максимально можливого рівня рентабельності.

3. Надана організаційно-економічна характеристика та проведений аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства свідчать про те, що підприємство має зерново-молочний напрям виробництва. Так, у 2016 році частка зерна в структурі товарної продукції становила 35,8 %, а молока 14,8 %. На підприємстві спостерігається збільшення показників валової продукції в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь та на 1 середньооблікового працівника у 2016 р. у порівнянні з 2012 р. на 143,9 % та 179,8 % відповідно. Рівень рентабельності виробництва зріс на 44,9 в.п. і становив 51,8 %, а норма прибутку на 35,7 в.п. до 41,9 %. В загальній динаміці такі зміни свідчать про підвищення ефективності функціонування підприємства. З року в рік на підприємстві відбувається збільшення вартості основних фондів. У 2016 році їх вартість на початок року сягнула 38383 тис. грн., що більше на 126,8 % за показник 2012 року. Спостерігається зростання показника відновлення засобів з 4,8 у 2014 році і до 48,3 у 2016 році. Середньорічна вартість оборотних активів з роками суттєво коливалася. Так, якщо у 2012 році вона була 17 млн. грн., то вже у 2016 році стала майже 43 млн. грн., дохід від реалізації продукції збільшився – у 2015 році 80 млн. грн., а у 2016 році 129 млн. грн., що на 61 % менше. За 2016 рік на підприємстві значно збільшився прибуток. По відношенню до 2012 року у 18,8 разів і становив 45,174 млн. грн. На підприємстві нестабільною є оборотність активів. Якщо у 2012 році коефіцієнт оборотності становив 2,4, у 2015 році він підвищився до 4,1, а у 2016 році знизився до 2,9. Середня тривалість обороту зменшилася з 189 днів у 2013 році до майже 94 днів у 2015 році. Рентабельність оборотних активів

збільшилася з роками з 15 % у 2013 році до майже 103 % у 2016 році.

4. На підприємстві за останні роки відмічається зростання рівня урожайності за всіма культурами, що пояснюється сприятливими природно-кліматичними умовами, високою якістю посадкового матеріалу, дотриманням агротехнологій тощо. Так, якщо пшениці озимої у 2013 році було вироблено 13555 ц, то у 2016 році валовий збір становив вже 18776 ц, що більше на 38,5 %, при цьому урожайність зросла на 55,9 % з 36,5 ц /га до 56,9 ц /га. Найбільший приріст урожайності відмічається по кукурудзі на зерно, рівень якої у 2016 році становив 80,7 ц /га, тобто урожайність зросла більш ніж у 2,2 рази. І хоча такий її рівень є значним, підприємство, на нашу думку, не в повному обсязі використовує власний потенціал і цілком спроможне, шляхом впровадження прогресивної агротехнології, забезпечити її подальше більш суттєве підвищення.

5. Вирощування кукурудзи має велике організаційно-господарське значення. Оскільки її сіють і збирають пізніше, ніж інші ярі зернові культури, є можливість краще використовувати робочу силу і сільськогосподарські машини. Площа посіву цієї культури у підприємстві була найбільшою у 2016 році – 944 га, зібрано та реалізовано також найбільше продукції саме у 2016 році. Найбільша виробнича собівартість кукурудзи на зерно у 2016 році – 12 млн. грн., при цьому матеріальні витрати займають найбільшу частку із усіх витрат. На другому місці загальногосподарські витрати – 33 % та витрати на оплату праці на третьому місці – 8 %. Значну частку займають витрати на насіння та посадковий матеріал, нафтопродукти та решта матеріальних витрат – 13 %, 12 % та 18 % відповідно.

6. Найголовнішим завданням розвитку сільського господарства та нарощування обсягів валової продукції є підвищення урожайності зернових культур. Це можливо досягти за рахунок комплексу заходів: дотримання інтенсивної технології вирощування на основі досягнень науково-технічного прогресу та розвитку ринкових відносин;

поліпшення насінництва, зменшення втрат урожаю при вирощуванні, збиранні, доробці та переробці зерна; впровадження нових форм господарювання, посилення матеріальної заінтересованості працівників; дотримання сівозмін; збільшення посівних площ; механізація виробництва сільськогосподарської продукції, що приведе до зменшення собівартості продукції. Ці всі фактори, при їх виконанні, забезпечать зростання урожайності, а це в свою чергу вплине на збільшенні валових зборів, що позитивно відзначиться на підвищенні економічної ефективності.

7. Динаміка ефективності виробництва кукурудзи на зерно за останні роки є позитивною. При цьому, відбувається збільшення урожайності, валових зборів, а рівень рентабельності виробництва цієї продукції у 2016 році сягнув позначки у 49,2%. Проте застосування на підприємстві традиційної технології вирощування не спроможне забезпечити суттєвого підвищення урожайності до рівня, що демонструють провідні підприємства України та світу. З огляду на це, з метою підвищення економічної ефективності та забезпечення конкурентоспроможності виробництва кукурудзи на зерно в досліджуваному підприємстві перед нами постало завдання розроблення та впровадження інноваційної агротехнології її вирощування. Для цього було проведено одночасний розрахунок існуючої на підприємстві та проектованої технології вирощування, з урахуванням: наявного технічного потенціалу, агротехнічних особливостей, діючих сівозмін, бонітету ґрунту та інших чинників, що безпосередньо обумовлюють особливості вирощування культури на підприємстві, а відповідно впливають на обсяги її виробництва. Розрахунок існуючої на підприємстві технологічної карти проводився з урахуванням досвіду минулих років та на основі оновлених розцінок. Складання технологічної карти при технології та механізації, що пропонується до впровадження передбачало проведення ретельного аналізу складу машино-тракторних агрегатів у вихідній технологічній карті, виявлення недоліків у механізації і технології вирощування, критичний перегляд

переліку технологічних операцій, запропонування більш сучасних прийомів та технічних засобів для виконання технологічних операцій. Розробка проекрованої технологічної карти передбачало удосконалення технологічних процесів, запровадження більш продуктивної техніки, внесення необхідної кількості поживних речовин, забезпечення всебічного догляду за посівами, що в комплексі повинно забезпечити підвищення рівня урожайності з 80,0 ц /га до 125 ц /га.

8. Здійснена калькуляція собівартості вирощування кукурудзи на зерно за базовою та проективною технологіями доводить, що загальна сума витрат виробництва при базовій технології вища від проекрованої на 1237364,3 грн. або на 8,57 %. В той же час, собівартість 1 тонни основної продукції за базовим варіантом становить 1960,42 грн. /т, тоді як за проектованим лише 1372,2 грн. /т, що менше на 30 %. В структурі собівартості значних змін не відбулось, зокрема, хіба що, підвищення з 19,87 % до 32,70 % питомої частки мінеральних добрив.

9. Те, що проектована технологія є більш ефективною підтверджується також наступним. Сума абсолютних капіталовкладень за проектованим варіантом нижча на 1341715,5 грн. ніж за базовим. Річна економія експлуатаційних витрат становитиме 5882200,0 грн., а річний економічний ефект по приведених витратах сягне позначки у 7196200,0 грн. За середньою ціною реалізації кукурудзи на зерно 4200 грн. /т очікуваний прибуток проектованого варіанту майже у два рази перевищуватиме розмір прибутку за вихідним варіантом, а рівень рентабельності зросте з 114,28 % до 190,82 %, тобто на 76,54 відсоткових пунктів.

10. Запропонована технологія за всіма аспектами є значно ефективнішою та більш доцільною для використання у виробництві ніж базова. Так, змінні витрати на одиницю продукції за варіантом що пропонується до впровадження на 17,38 % нижчі ніж за вихідним, постійні витрати на 7,87 %. Це безпосередньо вплинуло на рівень беззбиткового обсягу реалізації продукції, який майже на чотирнадцять відсотків за

проектованою технологією нижчий ніж за базовою і становить 13687,95 ц. Рівень ефективності виробництва та реалізації також доводять справедливість наших припущень, щодо необхідності впровадження проекрованої технології. Рівень рентабельності виробництва на 76,54 %, а рівень рентабельності продажу на 12,28 % вищі в проектному варіанті ніж у базовому і становлять відповідно 190,82 % і 65,61 %.

11. В кінцевому підсумку ми прийшли до висновку, що зростання рівня валового прибутку за проектованою технологією є певною мірою резервом скорочення посівних площ під вирощування кукурудзи на зерно. Тобто підприємство може скоротити площі посіву під даною культурою, за умови застосування проекрованої технології, до такого рівня, при якому воно отримуватиме розмір валового прибутку на рівні, що забезпечується технологією, яка діє на цей час, а саме 14335634,08 грн. Отже, для отримання валового прибутку на вказаному вище рівні є можливість скорочення площ посіву на 331,34 га. Однак це призведе до підвищення собівартості 1 ц кукурудзи на зерно з 137,22 грн. /ц до 175,29 грн. /ц або на 38,07 грн. /ц., а рівень рентабельності виробництва скоротиться з 190,82 % до 139,60 % Обсяг продукції, який необхідно буде виробити становитиме 58583 ц при урожайності 125 ц /га.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Столенко Н.А. Аналіз виробництва ярого ячменя в Україні / Н.А. Столенко // Вісник СНТ ННІ БМ ХНТУСГ: збірник наукових праць. – Харків: ХНТУСГ, 2015. – Вип. 1. – С. 100-101.

2. Столенко Н.А. Проблеми та перспективи розвитку зерновиробництва / Н.А. Столенко, Д.І. Міненко // Вісник СНТ ННІ БМ ХНТУСГ: збірник наукових праць. – Харків: ХНТУСГ, 2016. – Вип. 1(3). – С. 81-83.

3. Столенко Н.А. Державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників як чинник їх конкурентоспроможності / Н.А. Столенко, С.І. Міненко // Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи», (07-08 квітня 2016 року). – Харків: ХНТУСГ, 2016. – С. 64-66.

4. Столенко Н.А. Стан та тенденції розвитку зовнішньої торгівлі послугами в Україні / Н.А. Столенко, Д.І. Міненко // Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи», (07 квітня 2017 року). – [у 2-х т.]. – Харків: ХНТУСГ, 2017. – Т. 1. – С. 71-74.

5. Столенко Н.А. Інструменти операційного менеджменту в управлінні аграрними підприємствами / Н.А. Столенко // XIII-й Международный форум молодежи «Молодежь и сельскохозяйственная техника в XXI веке». Сборник материалов форума. – Харьков: ХНТУСХ, 2017. – С. 277.

6. Столенко Н.А. До проблеми підвищення ефективності управління персоналом на підприємстві / Н.А. Столенко, С.І. Міненко, Д.І. Міненко // Вісник СНТ ННІ БМ ХНТУСГ: збірник наукових праць. – Харків: ХНТУСГ, 2017. – Вип. 1. – С. 39-40.

7. Столенко Н.А. Роль мотивації в управлінні персоналом / Н.А. Столенко, С.І. Міненко, Д.І. Міненко // Вісник СНТ ННІ БМ ХНТУСГ: збірник наукових праць. – Харків: ХНТУСГ, 2017. – Вип. 1. – С. 105-106.

8. Столенко Н.А. Бенчмаркінг, як незамінний інструмент управління діяльністю підприємства / Н. А. Столенко, О. В. Грідін, Д. І. Міненко // International Scientific Conference The Modern Trends in the Development of Business Social Responsibility: Conference Proceedings, May 19 th, 2017. Lisbon, Portugal: Baltija Publishing. 296 pages, pp. 104-106.

АНОТАЦІЯ

Столенко Н.А. Напрями підвищення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно у ПП «Агропрогрес» Кегичівського району Харківської області.

В дипломній магістерській роботі автором розглянуто теоретичні, методичні та прикладні аспекти забезпечення ефективності виробництва кукурудзи на зерно. Виявлені новітні тенденції та перспективи розвитку ринку зерна кукурудзи в Україні та світі. Встановлені організаційно-економічні аспекти підвищення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно. Надано рекомендації щодо впровадження інноваційної агротехнології вирощування кукурудзи на зерно. Розраховано економічну ефективність впровадження технології вирощування кукурудзи на зерно. Обґрунтовані шляхи раціоналізації витрат і підвищення рівня ефективності виробництва кукурудзи на зерно.

Ключові слова: ефективність, собівартість, кукурудза на зерно, рівень беззбитковості, інноваційна агротехнологія.

SUMMARY

Stolenko N.A. Areas of increase of economic efficiency of corn production for grain in PE «Agroprogress» Kegichiv district of Kharkiv region.

In the graduation thesis work the author considers the theoretical, methodological, and applied aspects of the efficiency of production of corn for grain. The latest identified trends and prospects of development of the market of corn in Ukraine and the world. Established organizational and economic aspects of increase of economic efficiency of production of corn for grain. Recommendations on the implementation of innovative agricultural technologies of cultivation of grain maize. Calculated economic efficiency of introduction of technology of cultivation of grain maize. The ways of rationalizing the costs and increasing the efficiency of production of corn for grain.

Key words: efficiency, cost, corn grain, the breakeven innovative agricultural technologies.

Комп'ютерний набір і верстка
Н.А. Столенко

Підп. до друку 05.02.2018. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9. Тираж 10 прим.
Замовлення № ___

Надруковано в КП «Міська друкарня»
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ДК № 3613 від 29.10.2009р.